

International Conference on Modern Science and Scientific Studies

Hosted online from Madrid, Spain

Website: econfseries.com

20th November 2025

SHAHAR JAMOAT TRANSPORT TIZIMINI YAXSHILASH USLUBI

Abdivoidov Rustam Baxtiyor o'g'li

Termiz davlat muhandislik va agrotexnologiyalar universiteti stajyor-o'qituvchisi

E-mail: rustamabdivoidov443gmail.com

Xursanov Jo'rabek Jumanazar o'g'li

Termiz davlat muhandislik va agrotexnologiyalar universiteti talabasi

E-mail:xursanovjorabek39@gmail.com

ANNOTATSIYA

Termiz shahrida fuqarolar soni keskin oshishi hisobiga jamoat transportidan foydalanish darajasi ortib bormoqda. Jamoat transportini yaxshilash, samaradorligini oshirish maqsadida O'zbekiston Respublikasi Prezidenti topshirig'i asosida, bir qator vazifalar maqsad qilib qo'ydi. Bugungi kunda jamoat transportiga bo'lgan ishonchni oshirish, xalq farovonligi yo'lining asosi etib belgilandi. Transportdan foydalanish hamda Termiz shahar jamoat transport va aholining harakatchanligini o'rganish uslubiyati bo'yicha ilmiy izlanishlar olib borilgan.

Kalit so'zlar: samaradorlik, propka, pik, maxsus yo'l, kompleks, modellashtirish, svetofor, intellektual, aqlli svetoforlar (Smart traffic lights), aqlli chorrahalar (Smart Crossroads), monitoring, geometric, tasma, karman, qatnov.

ABSTRACT

Due to the sharp increase in the number of citizens in Tashkent, the use of public transport is increasing. In order to improve public transport, improve its efficiency, the president of the Republic of Uzbekistan set the goal of the assignment and a number of tasks. Today it has been defined as increasing confidence in public transport. Scientific research was carried out on the use of transport and the method of studying transport and mobility of the population in the Termiz agglomeration.

Keywords: efficiency, propka, peak, special road, agglomeration, complex, modeling, traffic light, intellectual, smart traffic lights (Smart traffic lights), smart

E CONF SERIES

International Conference on Modern Science and Scientific Studies

Hosted online from Madrid, Spain

Website: econfséries.com

20th November 2025

---

intersections (Smart Crossroads), monitoring, geometric, band, karman, commuting.

KIRISH

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 16.02.2023 yildagi PQ-59-sonli qaroriga asosan jamoat transporti tizimini isloh qilish chora-tadbirlari to‘g‘risida Termiz shahar jamoat transporti tizimini kompleks rivojlantirish, yo‘lovchilarga sifatli va xavfsiz transport xizmatlarini ko‘rsatish, transport infratuzilmasini yaxshilash, harakat tarkibini barcha qulayliklarga ega bo‘lgan zamonaviy avtobuslar bilan yangilash, yo‘l harakati xavfsizligini ta‘minlash hamda piyodalarga qulay harakatlanish muhitini yaratish maqsadida bir qator vazifalar qo‘yildi.

So‘nggi yillarda aholiga avtotransport xizmati ko‘rsatishni yaxshilash, jamoat transporti yo‘nalishlari tarmog‘ini kengaytirish va harakat tarkibini zamonaviy, ekologik toza avtobuslar bilan yangilash bo‘yicha keng ko‘lamli ishlar amalga oshirildi.

Xorijiy ekspertlar ishtirokida yangicha yondashuvlar asosida Termiz shahar jamoat transportining yangi yo‘nalishlari tarmog‘i ishlab chiqildi.

So‘nggi yillarda aholiga avtotransport xizmati ko‘rsatishni yaxshilash, jamoat transporti yo‘nalishlari tarmog‘ini kengaytirish va harakat tarkibini zamonaviy, ekologik toza avtobuslar bilan yangilash bo‘yicha keng ko‘lamli ishlar amalga oshirilmoqda.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Transport infratuzilmasini yaxshilash va avtomobil transport xizmat ko‘rsatish korxonalar faoliyatini tizimli tashkil qilish, aholi va transport korxonalar munosabatlarini uyg‘unlashtirish, mamlakat iqtisodiy taraqqiyotini ta‘minlash imkonini beradi. Shu jihatdan O‘zbekiston avtomobil transporti tizimi korxonalar faoliyatini chuqur tahlil etish va innovatsion faoliyatni takomillashtirish bo‘yicha o‘rganishlarni olib borish bugungi kunning dolzarb masalalaridan hisoblanadi. Bugungi kunda transport korxonalar o‘z faoliyatini qayta ko‘rib chiqishlari va uni yo‘lovchilar talabini qondirishga qaratishlari kerak.

International Conference on Modern Science and Scientific Studies

Hosted online from Madrid, Spain

Website: econfseries.com

20th November 2025

Bugungi kunda hech bir fuqaroning harakatini (bir manzildan boshqasiga borishini) transportsiz tasavvur etib bo'lmaydi.

Avtomobil transporti vositalarida yo'lovchilar tashishni xususiy tashuvchilar amalga oshirmoqda va o'zaro raqobat mavjud. Xususiy tashish bilan shug'ullanuvchi korxonalar o'rtasida erkin raqobat har bir sohada xo'jalik faoliyatini rivojlantirish, tashkil etish va boshqarishning yangidan yangi tizimlarini va texnologiyalarini ishlab chiqishni taqozo etadi, aks holda, ularning inqirozga uchrashlari mumkinligi mustaqillikning dastlabki yillaridayoq amalda isbotlandi.

O'zbekiston Respublikasi hukumati avtomobilsozlikni rivojlantirish bilan bir vaqtda, avtomobil yo'llari va transporti, shahar transporti, yo'l harakati xavfsizligi, shahar transportidan bepul foydalanish to'g'risidagi Qonunlar, bir qancha qarorlar qabul qildi va ular asosida shahar yo'lovchi transportini rivojlantirish konsepsiyalari va bir qancha nizomlar ishlab chiqildi.

Bugungi kunda konsepsiyada ko'zda tutilganidek, mo'jaz avtobuslarda (yo'nalishli taksilar) va yengil avtomobil taksilarda yo'lovchilarni tashish asosan xususiy tashuvchilar (yuridik shaxs maqomiga ega bo'lgan) tomonidan amalga oshirilmoqda. Biroq, avtotransport xizmatlari ko'rsatish tizimini, ayniqsa, qishloq joylarda takomillashtirish ishlarini bundan buyon ham faollashtirish, xizmat ko'rsatish sifatini yanada oshirish zarur. Qabul qilingan qaror aynan respublikaning shahar va qishloqlarini avtotransport xizmatlari bilan ta'minlashni yanada yaxshilashga, yo'lovchilar tashish xavfsizligini oshirishga qaratilgan.

Shahar aholisiga ish joylariga, yashash joylariga, dam olish va boshqa maishiy talablarini qondirish joylariga qisqa vaqtlarda yetib borishlari uchun transport vositalari talab etiladi.

Tashishga bo'lgan talab shahar hududining o'lchamiga, aholining moddiy ta'minlanganligi va madaniyat darajasiga ko'p jihatdan bog'liqdir. [1]

Shahardagi ko'cha va yo'laklardan o'tadigan avtobus yo'nalishlari shahar avtobus tarmog'ini tashkil etadi.

Barcha turdagi transport (avtobus va tramvay) yo'nalishlari birgalikda shahar transport tarmog'ini tashkil etadi.

Shahar transport tarmog'iga qo'yilgan talablardan eng asosiylariga quyidagilarni ko'rsatish mumkin:

International Conference on Modern Science and Scientific Studies

Hosted online from Madrid, Spain

Website: econfséries.com

20th November 2025

- iloji boricha ko‘zlangan manzilga bitta transportda yetib olish;
- manzilga kam vaqt sarf qilib tez yetib borish;
- transport vositasidagi yo‘lovchilar soni uning meyoriy sig‘imidan katta bo‘lmasligi;
- yo‘lovchilar xavfsizligini ta‘minlash.

Yo‘nalish tarmog‘ini tanlash va asoslash yo‘lovchi oqimining taqsimlanishiga bog‘liq bo‘ladi.

Yo‘nalishlarni to‘g‘ri tanlash yo‘lovchilarni manzillariga yetib borishi uchun sarflaydigan vaqtini kamaytiradi va transport vositalaridan foydalanish samaradorligini oshishiga olib keladi.

Hozirgi davr shaharlarning tez sur‘atlar bilan rivojlanishi obodonlashtirish ishlarining yanada yaxshilanishi va shahar yo‘lovchisi sonining keskin ortib borishi bilan tavsiflanadi.

Viloyat ichidagi avtobuslarda tashishda yo‘nalish masofasi 100 km gacha va undan ortiq bo‘ladi. Harakat intervali esa yo‘lovchi oqimining taqsimlanish xarakteriga qarab 30 minutdan 3—5 soatgacha bo‘ladi. [2]

Yangi yo‘nalishlar ochish va bu yo‘nalishlarda ishlaydigan yangi zamonoviy avtobuslar sotib olish hamda ularni to‘g‘ri yo‘nalishlarga yo‘naltirish hozirgi kunning dolzarb vazifalaridan beridir.

Avtobus yo‘nalishi ma‘lum bir boshlang‘ich va oxirgi manzillarni bog‘lovchi yo‘l tarmog‘i bo‘lib, mazkur yo‘l tarmog‘i bo‘ylab belgilangan oraliq manzillarda to‘xtab, yo‘lovchilarni avtobusdan tushirish va avtobusga chiqarish hamda barcha manzillarni o‘zaro bog‘lovchi shahar ko‘chalari (avtomobil yo‘llari) bo‘ylab, yo‘lovchilar bilan yuklangan avtobusni harakatlantirish jarayonlarini tashkil etuvchi ob‘ektlar majmuini o‘z ichiga oladi.

Shaharlarda qanday transportni qo‘llash va yo‘lovchi tashishni tashkil etish birinchi navbatda shaharning turiga, ya‘ni yo‘lovchisining soniga, shahar hududining maydoniga va unda mavjud bo‘lgan yo‘llar va ularning konfiguratsiyasiga bog‘liq bo‘ladi. [3]

Agar yo‘nalishlarda yo‘lovchi tashish uchun mavjud bo‘lgan avtobuslar sonining cheklanganligini va “tig‘iz” soatlarda zarur bo‘lgan qo‘shimcha avtobuslarning yo‘qligini hisobga olsak, ko‘rinib turibdiki, yo‘lovchilarga yuqori sifatli transport

International Conference on Modern Science and Scientific Studies

Hosted online from Madrid, Spain

Website: econfseries.com

20th November 2025

xizmatini ko‘rsatish uchun harakatni tashkil etishning eng samarali usullarini ishlab chiqish va qo‘llash zarur bo‘ladi.

Yirik shaharlarda aholining transport harakatchanligini ortishi ularga transport xizmati ko‘rsatish bilan bog‘liq qator muammolarni hal etishni taqazo etmoqda. Keyingi yillarda yo‘lovchilarni o‘ziga jalb etuvchi yangi obektlarning qurilishi va shahar maydonining kengayishi natijasida yo‘lovchilarga transport xizmat ko‘rsatishni sifat darajasini oshirish, zarur hollarda yangi yo‘nalishlarni ochish bilan bog‘liq muammolarni hal etish zarurati vujudga kelmoqda.

XULOSA

Hozirgi kunda avtobuslar bilan ta‘minlanmagan yo‘nalishdagi yo‘lovchilar manziliga yetib borishi uchun yo‘nalishsiz taksilar xizmatidan foydalanishga majbur bo‘lmoqda. Yo‘lovchilarga jamoat transportida xizmat ko‘rsatish holati aholining talablariga javob bera olmayapti va ularning haqli e‘tirozlariga sabab bo‘lmoqda. Surxondaryo viloyatida shahar, shahar atrofi va shaharlararo yo‘nalishlar bo‘yicha jamoat transport qatnovini tizimli rivojlantirish chora tadbirlarini ishlab chiqish zarur. Yo‘nalishlarda diametral, radial, halqasimon yo‘nalish turlarini qo‘llash maqsadga muvofiq bo‘ladi. Aholiga yo‘nalishlar bo‘yicha avtobuslarda xizmat ko‘rsatish harakat xavfsizligini ham ta‘minlab bera oladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat‘iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik-har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak.-T.: O‘zbekiston, 2017.-103 b.
2. Butaev Sh.A., Mirzaahmedov B.M., Jo‘raev M.N., Do‘rmanov A.SH., Bahodirov B. “Tashish jarayonlarini modellashtirish va optimallashtirish”, Toshkent, O‘zR Fanlar akademiyasi, “Fan” nashriyoti, 2009-268 b.
3. Mansunovich YS, O‘G‘LI ARB YO‘L TRANSPORTI HODISALARIGA TA‘SIR QILUVCHI ASOSIY OMILLAR //Mexanika va texnologiya. – 2025. – T. 6. – No Maxsus son 1. – 191-194-betlar.

E CONF SERIES

International Conference on Modern Science and Scientific Studies

Hosted online from Madrid, Spain

Website: econferences.com

20th November 2025

---

4. O'G'Li, Abdivoidov Rustam Baxtiyor, Xudoyberdiev Asliddin Chori O'G'Li, va Ibragimov Hasan Eshpo'Latovich. "O 'RISH BALANDLIGIGA BOG 'LIQ RAVISHDA JATKA YIG 'UVCHI LENTASIGA UZATILAYOTGAN BEDA O 'SIMLIGI MASSASINING O 'ZGARISHI TAHLILI." Mexanika va texnologiya 6. 1-maxsus nashr (2025): 134-138.